مجله اقتصادی - ماهنامه بررسی مسائل و سیاست‌های اقتصادی
شماره‌های٤ و ٥، تیر و مرداد ١٣٩١، صفحات ١٠٢- ٩٣

مالیات توبین و مسائل مربوط به آن
قسمت اول: مالیات بر معاملات مالی و تجربه آن در جهان

الهام غلامی[١]

مالیات بر معاملات مالی به عنوان ابزاری برای کاهش سوداگری اضافی در بازارهای مالی بدون ایجاد اختلال بر سایر فعالیت‌ها برای نخستین‌بار بصورت حق تمبر در کشور انگلستان وجود داشته است، اما کینز در سال ١٩٣٦ آن را وارد ادبیات مالیه عمومی در جهان نمود. این مالیات با وجود موافقان و مخالفانی در سطح جهان به تدریج تکامل یافت و انواع خاصی از آنها معرفی شدند که برخی از این موارد به مرحله اجرا درآمدند و برخی نیز در حد پیشنهاد باقی ماندند. از انواع این مالیات می‌توان به مالیات بر معاملات نقل و انتقال اوراق‌بهادار، مالیات بر مبادلات ارزی و مالیات بر معاملات بانکی اشاره نمود که خود در بردارنده اجزایی مانند مالیات توبین، اسپان و غیره می‌باشند. قابل ذکر است که هر یک از این مالیات‌ها در کشورها مختلف با تکیه بر اهداف خاصی پیشنهاد و یا به مرحله اجرا درآمدند. با این وجود، بررسی‌ها حاکی از این است که مهار نوسانات بازارهای مالی، وصول مالیات عادلانه‌تر و منصفانه‌تر و امکان کاهش فرار مالیاتی نسبت به مالیات‌های دیگر به عنوان مهم‌ترین ویژگی‌ها و خصوصیات مشترک این نوع از مالیات‌ها محسوب می‌شود.

واژه‌های کلیدی: مالیات، معاملات مالی، سوداگری.

١. مقدمه

از زمان معرفی مالیات بر معاملات مالی مفاهیم مختلفی از آن در سازمان‌ها و مناطق مختلف جهان مطرح شده است، بطوری که برخی از این مالیات‌ها داخلی و در داخل یک کشور مورد استفاده قرار می‌گیرند، در حالی که برخی از آنها چندملیتی هستند. با این وجود، در یک تعریف کلی مالیات بر معاملات مالی مالیاتی است که بر نوع (یا انواع) خاصی از معاملات مالی با در نظرداشتن هدف (یا اهداف) خاصی وضع می‌شود. براساس این تعریف می‌توان بیان نمود همانطور که پرداخت‌کننده اصلی و نهایی مالیات بر مصرف، مصرف‌کننده است نقطه اصابت مالیات بر معاملات مالی نیز بخش مالی اقتصاد خواهد بود.

١. دانشجوی دکترای اقتصاد دانشگاه آزاد واحد علوم و تحقیقات تهران. elham_gholami4@yahoo.com

[Downloaded from ejip.ir on 2026-11-08]

مالیات بر معاملات مالی از نوع مالیات بر نهادها و مؤسسات مالی، مالیات بر فعالیت‌های مالی یا مالیات بر بانک نیست، بلکه تنها بر معاملات خاصی که به عنوان مشمول این نوع از مالیات مشخص می‌گردند وضع می‌شود. این مالیات در واقع ابزاری برای کاهش سوداگری[1] اضافی در بازارهای مالی (همانطور که کینز برای نخستین‌بار در سال ۱۹۳۶مطرح نمود) بدون خدشه واردکردن بر سایر فعالیت‌ها به شمار می‌رود و از این حیث حائز اهمیت است. بنابراین، اگر یک عامل اقتصادی طی دوران فعالیت خود هیچ‌یک از معاملات مشمول مالیات بر معاملات مالی[2] را انجام ندهد مالیاتی پرداخت نخواهد کرد، اما اگر در کنار فعالیت‌های خود اقدام به انجام یکی از معاملات مشمول مالیات بر معاملات مالی نماید، تنها بر همان معامله خاص مالیات وضع می‌شود و از وی بابت آن معامله مالیات اخذ می‌گردد.

۲. تاریخچه پیدایش و تکوین مالیات بر معاملات مالی

در ادبیات مالیه عمومی چندین نوع مالیات بر معاملات مالی وجود دارد که هر یک با توجه به هدفی خاص معرفی شده‌اند. با این وجود، این مالیات‌ها خصوصیات مشترکی دارند که مبنای انتخاب و اجرایی‌شدن آنها در برهه‌ای از زمان به ویژه در دوره‌های وقوع بحران‌های مالی محسوب می‌شود که در این بین مهار نوسانات بازارهای مالی، وصول مالیات عادلانه‌تر و منصفانه‌تر و امکان کاهش فرار مالیاتی نسبت به مالیات‌های دیگر به عنوان مهم‌ترین ویژگی‌ها محسوب می‌شوند.

بطور کلی، اولین مالیات از نوع مالیات بر معاملات مالی حق تمبر است که در سال ۱۶۹۴ در بازار سهام لندن معرفی و اجرا شده است، بدین‌گونه که پرداخت‌کنندگان اصلی حق تمبر خریدارن سهام بودند که به منظور تأیید برگه سهام خریداری شده می‌بایست تمبر رسمی خریداری می‌کردند و بر روی برگه قانونی می‌چسباندند. پس از آن، جان مینارد کینز برای نخستین‌بار در پی رکود بزرگ سال ۱۹۳۶ پیشنهاد وضع مالیات بر معاملات با حجم کوچک در وال استریت آمریکا را ارائه نمود. وی اعتقاد داشت که سوداگری اضافی بواسطه تاجران مالی بی‌اطلاع و جاهل که اغلب اقدام به فعالیت‌های خرد می‌کنند اتفاق می‌افتد و منجر به افزایش شدت نوسانات در بازارهای مالی می‌گردد. در واقع این مالیات به عنوان قدیمی‌ترین مالیات همچنان در انگلستان وجود دارد. به علاوه، کینز در مقاله خود بیان می دارد که حباب جریان مداوم سرمایه‌گذاری ممکن است آسیبی برای دلالان بازارهای مالی ایجاد نکند، اما این حباب زمانی که منجر به تردید و حدس و گمان در

1. Speculation
2. Financial Transaction Tax

[Downloaded from ejip.ir on 2026-11-08]

مبادلات مالی گردد مشکلات جدی در پی خواهد داشت (کینز، ۱۹۳۶). جیمز توبین نیز براساس این اعتقاد کینز مسأله نجات یا رهایی مؤسسات تجاری و فعالان بازار سرمایه از گرداب حدس و گمان را مطرح نمود و در سال ۱۹۷۲ که نقش نظام برتون وودز برای ایجاد ثبات ارزها به پایان رسید مالیات بر معاملات ارزی خود که مبتنی بر تفکرات کینزی بود را پیشنهاد نمود که هدف اصلی آن ایجاد ثبات ارزی در سطحی وسیع و جهانی بیان شده است (توبین، ۱۹۷۸). در دسامبر سال ۱۹۹۴ در پی کاهش ارزش پول رایج کشور مکزیک که ناشی از بروز بحران اقتصادی در این کشور بود پاول برن اسپان نیز مالیات پیشنهادی توبین را مورد بازنگری قرار داد و مالیات جدیدی را در سال ۱۹۹۵ معرفی نمود. در سال‌های (۲۰۱۰- ۲۰۰۷) نیز به همراه وقوع بحران مالی تعداد زیادی از اقتصاددانان، دولت‌ها و سازمان‌ها در سطح جهانی مالیات بر معاملات مالی را مجدداً مورد ارزیابی قرار دادند یا خواستار اصلاح و ارائه اشکال مختلفی از آن شدند. نتیجه این تلاش، معرفی گونه‌های جدیدی از مالیات بر معاملات مالی بود که از آن جمله می‌توان به مالیات بر معاملات مالی اتحادیه اروپا[1] اشاره نمود.

۳. انواع مالیات بر معاملات مالی

بطور کلی مالیات بر معاملات می‌تواند بر فروش دارایی‌های مالی خاص (نظیر سهام، اوراق یا سلف) و همچنین بر ترکیبی از معاملات مالی مختلف وضع گردد و یا در مورد معاملات ارز بکار گرفته شود. در ادامه، سه نوع از مالیات بر معاملات مالی براساس مبانی تئوریکی بیان شده است.

۳-۱. مالیات بر معاملات (نقل و انتقال اوراق‌بهادار) کینزی

جان مینارد کینز یکی از اولین طرفداران وضع مالیات بر معاملات مالی است که در کتاب معرف خود "تئوری اشتغال، بهره و پول" در سال ۱۹۳۶ بیان می‌دارد که سوداگری اضافی توسط معامله‌گران مالی منجر به افزایش بی‌ثباتی بازارهای مالی و نوسانات سهام جایزه می‌شود. وی اختلاف بین ثبات بازارها در آمریکا و انگلستان را از طریق هزینه‌های سوداگری در مبادلات سهام ملی این کشورها توضیح می‌دهد و پیشنهاد می‌نماید ابزار مناسب برای افزایش ظاهری و مصنوعی هزینه مبادلات کوچک برای سوداگران در والاستریت معرفی مالیات بر مبادلات مالی است.

1. EU Financial Transaction Tax

[Downloaded from ejip.ir on 2026-11-08]

۳-۲. مالیات بر مبادلات ارز رایج

مالیات بر پول رایج در واقع مالیاتی است که بر نوع خاصی از مبادلات ارزی در یک کشور برای اهدافی خاص وضع می‌گردد. همانطور که مالیات بر مصرف برای مصرف‌کنندگان در نظر گرفته می‌شود مالیات بر مبادلات ارز نیز در برای مبادلات در بخش مالی مطرح است. از جمله این نوع از مالیات‌ها مالیات توبین و اسفین است که به شرح ذیل می‌باشند:

۳-۲-۱. مالیات توبین[۱]

جیمز توبین نخستین اقتصاددانی بود که در سخنرانی پرینستون سال ۱۹۷۲ مالیات بر مبادلات ارزی یعنی تبدیل یک ارز به ارز دیگر را پس از به پایان رسیدن نظام برتن وودز پیشنهاد نمود. هدف اصلی معرفی این مالیات که به عنوان مالیات توبین مشهور شده است کنترل نوسانات نرخ ارز با استفاده از ابزارهای مالیاتی است، بدین‌گونه که بر مبادلات یا به اصطلاح تبدیل پول رایج یک کشور به پول رایج کشور دیگر در کوتاه‌مدت جریمه‌ای با نرخ ثابت وضع گردد.

۳-۲-۲. مالیات اسپان

مالیات اسپان یک نوع مالیات بر معاملات ارزی است که به منظور کنترل نوسانات نرخ ارز وضع می‌گردد. ایده اولیه این نوع مالیات توسط پاول برن اسپان در سال ۱۹۹۵ مطرح شد. در این راستا، وی با چاپ مقاله‌ای تحت‌عنوان "جریان‌های مالی بین‌المللی و مالیات بر معاملات" مخالفت خود با شکل اولیه مالیات توبین را ابراز نمود و براساس نتایج حاصل از بررسی‌هایی که انجام داد بیان کرد که مالیات توبین به شکلی که کینز پیشنهاد نموده است پایدار نخواهد بود، زیرا تمایز بین تجارت عادی و تجارت سوداگرانانه تقریباً غیرممکن است. بنابراین، چنانچه مالیات با نرخ‌های بالا به تجارت عادی اصابت نماید عملیات تأمین مالی را به شدت مختل نموده و مسائلی در زمینه نقدینگی بین‌المللی ایجاد خواهد نمود. اسپان در ادامه مقاله خود بیان نمود که بسیاری از مشکلات مربوط به مالیات توبین احتمالاً با بکارگیری راهکار ساختار نرخ دوگانه قابل حل خواهد بود. از این رو، شکل جدید مالیات توبین را با در نظرگرفتن یک ساختار دوگانه شامل نرخ مالیاتی پایین برای معاملات مالی و نرخ‌های بالا بر افزایش ارزش ارز پیشنهاد نمود که به مالیات اسپان معروف شده است. این شکل جدید از مالیات پس از آن در سال ۲۰۰۴ توسط پارلمان فدرال بلژیک تصویب شد و مورد استفاده قرار گرفت (کواقبر، ۲۰۰۴).

---

۱. مالیات توبین در مقاله بعدی بطور مفصل مورد بحث قرار می‌گیرد و در اینجا تنها به معرفی آن پرداخته می‌شود.

[Downloaded from ejip.ir on 2026-11-08]

۳-۳. مالیات بر معاملات بانکی[1]

مالیات بر معاملات بانکی مالیاتی است که بر بدهی(و یا اعتبار) ورودی به حساب‌های بانکی وضع می‌شود. این مالیات می‌تواند توسط بانک‌مرکزی بطور خودکار در فرایند شفاف‌سازی یا پاکسازی حساب‌ها وصول گردد (اسمیت، ۲۰۱۰).

٤. تجربه جهانی در پیاده‌سازی مالیات بر معاملات مالی

تا سال ۲۰۱۱ در ۴۰ کشور در سراسر جهان مالیات بر معاملات مالی به مرحله اجرا درآمد و در این سال در مجموع برای کل کشورها ۳۸ هزار میلیارد دلار (۲۹ هزار میلیارد یورو) درآمد ایجاد نموده است (گرینیت و پرساد، ۲۰۱۲). با این وجود، برخی از انواع مالیات بر معاملات مالی که در برخی کشورها معرفی شدند در مرحله پیشنهاد باقی ماندند و اجرایی نشدند. در ادامه، انواع مالیات بر معاملات مالی از حیث اینکه در کشورهای مختلف اجرایی شدند یا خیر توضیح داده می‌شود.

٤-۱. مالیات بر معاملات مالی اجرایی‌شده

٤-۱-۱. کشورهای با سیستم مالیات بر نقل و انتقال اوراق بهادار

٤-۱-۱-۱. ایالات متحده

در ایالات متحده طی سال‌های (۱۹۶۶- ۱۹۱۴) مالیات بر معاملات مالی اعمال می‌شد، بدین‌گونه که مالیات فدرال بر فروش سهام هنگام صدور اولیه سهام ۰/۱ درصد و بر انتقالات سهام ۰/۰۴ درصد بوده است. در حال حاضر، مالیات بر معاملات سهام با نرخ بسیار پایین ۰/۰۰۳۴ درصد وضع می‌گردد. این مالیات به عنوان حق‌الزحمه بخش ۳۱ معروف است که برای حمایت از هزینه‌های عملیاتی کمیسیون ارز و اوراق‌بهادار بکار گرفته می‌شود. مجموع درآمدی که ایالات‌متحده در سال ۱۹۹۸ از این منبع درآمدی به دست آورده است ۱/۸ هزار میلیارد ریال و تقریباً ۵ برابر هزینه عملیاتی سالانه کمیسیون مذکور بوده است.

٤-۱-۱-۲. بلژیک

مالیات بر اوراق‌بهادار بر برخی از معاملاتی که در داخل یا خارج از بلژیک توسط یک واسطه‌گر مالی حرفه‌ای بلژیکی انجام می‌شود تا حدی که این معاملات (بدون توجه به داخلی یا خارجی بودن آن) مربوط به اوراق‌دولتی باشد وضع می‌گردد. به علاوه، مالیات بر مبادلات سهام بر انتشار اوراق جدید (مبادلات بازار اولیه) وجود ندارد، اما در بازار ثانویه سهام خریداران و فروشندگان هر دو مشمول مالیات هستند و نرخ مالیات نیز براساس نوع معاملات تغییر می‌کند. در این کشور معاملاتی

1. Bank Transaction Tax

[Downloaded from ejip.ir on 2026-11-08]

که توسط مؤدیان غیرمقیم و برخی از نهادهای مالی نظیر بانک‌ها، شرکت‌های بیمه، سازمان‌های بازنشستگی یا سرمایه‌گذاری جمعی انجام می‌شود، معاف از مالیات است.

٤-١-١-٣. سوئد

در کشور سوئد در ژانویه سال ۱۹۸۴ مالیاتی با نرخ ۰/۵ درصد بر خرید و فروش حق صاحبان سهام معرفی شد که در مجموع با دریافت این مالیات از دو طرف معامله نرخ مذکور یک درصد بوده است. این نرخ در جولای ۱۹۸۶ دو برابر شد اما در ژانویه سال ۱۹۸۹ بطور قابل‌توجهی کاهش یافت و به ۰/۰۰۲ درصد رسید، بطوری که این نرخ برای اوارق دارای درآمد ثابت و مدت زمان نگهداری ۹۰ روز یا کمتر در نظر گرفته شد، در حالی که نرخ مالیات بر اوراق با دوره نگهداری ۵ سال یا بیشتر ۰/۰۰۳ بوده است (ماریون، ۲۰۰۶).

٤-١-١-٤. ژاپن

در کشور ژاپن تا سال ۱۹۹۹، مالیات بر معاملات مالی را انواع مختلفی از ابزارهای مالی شامل ابزارهای بدهی و حق صاحبان سهام با نرخ‌های متفاوت وضع می‌شد. نرخ مالیات بر حق صاحبان سهام نسبت به سهام و اوراق‌قرضه بالاتر بود. دولت ژاپن در اواخر دهه ۸۰ درآمد قابل‌توجهی بطور متوسط ۱۲ هزار میلیارد دلار در هر سال از این منبع درآمدی به دست آورد. این مالیات حتی در سال ۱۹۹۹ به عنوان بخشی از سیاست فشار بزرگ آزادسازی بخش مالی مبدل شد.

٤-١-١-٥. فنلاند

در کشور فنلاند مالیات نقل و انتقال بر انتقالات اوراق داخلی توسط افراد(خریدار و یا فروشنده) فنلاندی مقیم یا شعباتی از برخی از سازمان‌های مالی در فنلاند وضع می‌شود. پایه اخذ مالیات در این کشور قیمت فروش اوراق است که با نرخ ۱/۶ درصد مشمول مالیات می‌گردد. با این وجود، چندین استثناء نیز وجود دارد که از آن جمله می‌توان به تجارت در یک بازار واجد شرایط اشاره نمود که معاف از مالیات بر نقل و انتقال است.

٤-١-١-٦. پرو

دولت کشور پرو از سال ۲۰۰۳ با هدف بالابردن منابع مالی بخش آموزش و پرورش اقدام به معرفی مالیات عمومی بر مبادلات مالی با نرخ ۰/۱ درصد نمود که این مالیات بر کل انتقالات ورود ارز خارجی بدون توجه به کشور مبدأ وضع می‌شود. با وجود اینکه ارزیابی و تشخیص این مالیات بصورت اتوماتیک انجام می‌شود، اما وصول آن بصورت دستی است.

[Downloaded from ejip.ir on 2026-11-08]

قابل ذکر است که مالیات بر معاملات مالی به صورت نقل و انتقال در کشورهای دیگری نظیر کلمبیا (مالیات بر معاملات مالی با نرخ ۰/۲ درصد در سال ۱۹۹۸معرفی شد)، یونان (مالیات بر فروش سهام لیست شده با نرخ ۰/۱۵ درصد و افزایش آن به ۰/۲ درصد در سال ۲۰۱۱)، تایوان (مالیات بر قیمت ناخالص فروش اوراق‌بهادار با نرخ ۰/۳ درصد برای سهام و نرخ ۰/۱ درصد برای اوراق شرکت‌ها یا هر اوراق توصیه شده توسط دولت)، سوییس (مالیات بر نقل و انتقال با نرخ ۰/۱۵ درصد برای اوراق داخلی و ۰/۳ درصد برای اوراق خارجی)، لهستان (مالیات با نرخ یک درصد بر ارزش بازاری اوراق)، هند (مالیات بر مبادلات مالی ۰/۱۲۵ درصدی بر ارزش مبادله اوراق مشمول از اول اکتبر سال ۲۰۰۴) نیز وجود دارد.

٤-۱-۲. کشورهای دارای مالیات حق تمبر

٤-۱-۲-۱. انگلیس

در کشور انگلیس مالیات بر معاملات مالی در قالب حق تمبری که بر انتقال اوراق بهادار اعمال می‌شود بکار گرفته می‌شود. بدین منظور از دو ابزار شامل حق تمبر[1] و مالیات بر ذخیره حق تمبر[2] استفاده می‌شود. بطوری که:

حق تمبر استاندارد: برای نخستین‌بار در سال ۱۶۹۴ در بازار سهام لندن معرفی و اجرا شده است. سپس، در سال ۱۸۰۸ یک نوع حق تمبر بصورت مالیات مبتنی بر ارزش بر خرید سهام معرفی و بر اسناد مورد استفاده برای فروش و انتقال گواهی سهام و سایر اوراق شرکت‌های داخلی وضع شده است.

مالیات بر ذخیره حق تمبر: در کشور انگلستان به منظور گسترش مبادلات گواهی سهام در سال ۱۹۸۶ قانون تأمین مالی تصویب شد که به موجب آن مالیات بر ذخیره حق تمبر با نرخ ۰/۵ درصد بر خرید سهام معرفی شده است. در حال حاضر، متوسط درآمد حاصل از این منبع درآمد در هر سال ۳/۸ هزار میلیارد یورو است که ۴۰ درصد از آن توسط مقیمان خارجی پرداخت می‌گردد. دلیل این مسأله را می‌توان به مأخذ تعلق مالیات نسبت داد، چرا که این مالیات بر تمام معاملات انجام شده در داخل کشور یا در سراسر جهان که یکی از طرف مبادله افراد انگلیسی مقیم یا غیرمقیم باشد وضع می‌گردد. این بدان معنا است که مالیات مذکور نیز همانند حق تمبر استاندارد توسط خارجیان و سرمایه‌گذاران انگلیسی سرمایه‌گذاری در شرکت‌های حقوقی انگلیس پرداخت می‌شود.

1. Stamp Duty
2. Stamp Duty Reserve Tax

[Downloaded from ejip.ir on 2026-11-08]

جدول ۱. درآمد ناشی از حق تمبر بر روی سهام و سایر اوراق در انگلیس

سال	مالیات بر ذخیره حق تمبر	حق تمبر استاندارد	کل درآمد حق تمبر	درصد از کل درآمدهای مالیاتی	درصد از تولید ناخالص داخلی
(۱۹۹۵-۱۹۹۶)	–	–	۱۸۱۰	۰/۵۹	۰/۲
(۱۹۹۶-۱۹۹۷)	–	–	۱۹۶۶	۰/۶	۰/۲
(۱۹۹۷-۱۹۹۸)	–	–	۳۰۳۳	۰/۷۳	۰/۲۵
(۱۹۹۸-۱۹۹۸)	–	–	۳۶۹۶	۰/۷۹	۰/۲۸
(۱۹۹۹-۲۰۰۰)	–	–	۵۶۱۷	۱/۱	۰/۴
(۲۰۰۰-۲۰۰۱)	–	–	۷۳۸۳	۱/۲۶	۰/۴۶
(۲۰۰۱-۲۰۰۲)	۴۲۱۸	۳۶۷	۴۵۸۶	۰/۷۷	۰/۲۸
(۲۰۰۲-۲۰۰۳)	۳۶۶۹	۴۵۵	۴۱۲۴	۰/۶۹	۰/۲۴
(۲۰۰۳-۲۰۰۴)	۳۲۸۰	۴۱۸	۳۶۹۸	۰/۶۵	۰/۲۲
(۲۰۰۴-۲۰۰۵)	۳۴۵۴	۵۴۸	۴۰۰۱	۰/۶۴	۰/۲۳
(۲۰۰۵-۲۰۰۶)	۴۱۰۵	۹۶۱	۵۰۶۷	۰/۷۷	۰/۲۸
(۲۰۰۶-۲۰۰۷)	۴۷۶۷	۷۴۵	۵۵۱۱	۰/۷۷	۰/۲۸
(۲۰۰۷-۲۰۰۸)	۵۳۷۲	۷۱۶	۶۰۹۱	۰/۸۲	۰/۳
(۲۰۰۸-۲۰۰۹)	۳۶۷۳	۳۴۹	۴۰۲۲	–	۰/۲۲

Source: European Commission Working Paper (2011).

٤-١-٢-٢. سنگاپور

در سنگاپور بر تمام ابزارهای تأثیرگذار در معاملات سهام حق تمبر با نرخ ۰/۲ درصد اخذ می‌گردد. با این وجود هیچ حق تمبری بر ابزارهای مشتقه وضع نمی‌گردد.

٤-٢. مالیات بر معاملات مالی پیشنهاد شده

٤-٢-١. مالیات توبین جهانی

سازمان‌های غیردولتی مدافع مالیات توبین در سال ۲۰۰۰ در کمیسیونی که در سازمان ملل متحد در خصوص مبارزه با نژادپرستی برگزار شد پیشنهاد نمودند که مالیات جدید که بتواند گسترش بین‌المللی سهام را در پی داشته باشد، ضروری است. آنها اذعان داشتند که مالیات توبین علیرغم افزایش بی‌عدالتی اجتماعی و توزیع غیریکنواخت درآمد، فرصت بی‌نظیری برای دستیابی به ثروتی هنگفت از بخش معاف از مالیات خواهد بود. برآوردهای مبتنی بر مدل‌های سنتی نشان می‌دهد که این مالیات می‌تواند درآمدی در حدود ۱۵۰ الی ۳۰۰ هزار میلیارد دلار را بطور سالانه در کل جهان ایجاد نماید. با این وجود، کشورهای عضو نمایندگی اجرای مالیات توبین را به سازمان ملل متحد ندادند و این مالیات اجرایی نشد.

[Downloaded from ejip.ir on 2026-11-08]

٤-۲-۲. مالیات رابین هود

در ۱۵ فوریه ۲۰۱۰ در حدود ۵۰ سازمان خیریه و سازمان‌های جامعه مدنی ائتلافی را تشکیل دادند و مالیات رابین هود را در مورد مبادلات مالی جهانی پیشنهاد نمودند. این مالیات طیف گسترده‌ای از دارایی شامل خرید و فروش سهام، اوراق قرضه، کالاها، تراست واحد و غیره را تحت پوشش قرار می‌داد.

٤-۲-۳. مالیات بر معاملات مالی G20

در دسامبر سال ۲۰۰۹ نانسی پلوزی سخنران نمایندگان مجلس ایالات‌متحده حمایت خود برای پیاده‌سازی مالیات جهانی G20 را اعلام نمود. این پیشنهاد که به واسطه نیاز به تأمین مالی جدید برای کشورهای فقیر مطرح شد با عدم حمایت کشورهای عضو G20 مواجه شد.

۵. مخالفان و موافقان مالیات بر معاملات مالی

۵-۱. موافقان

کشورهای زیر هر یک حمایت خود برای پیاده‌سازی نوعی از مالیات بر معاملات مالی را اعلام داشته‌اند:

– رئیس‌جمهور آرژانتین در اوایل نوامبر سال ۲۰۰۷، حمایت خود برای اجرای مالیات توبین در سطح منطقه‌ای را اعلام نمود. این پیشنهاد توسط بانک مرکزی این کشور نیز مورد استقبال قرار گرفت.

– دولت اتریش در آگوست سال ۲۰۱۱ حمایت خود را برای مالیات بر معاملات مالی در سطح اروپا و نه در مقیاس جهانی را اعلام نمود (دلیون، ۲۰۱۰).

– کمیسیون امور مالی و بودجه در ۱۵ ژوئن سال ۲۰۰۴ در پارلمان فدرال بلژیک اجرای مالیات بر معاملات مالی بصورت مالیات اسپان را تصویب نمود.

– رئیس‌جمهور برزیل در سال ۲۰۰۱ موافقت خود برای اجرای مالیات بر معاملات مالی را اعلام نمود و سرانجام دولت برزیل در ۲۰ اکتبر سال ۲۰۰۹ بطور رسمی از مالیات بر معاملات مالی حمایت نمود (کریستینا و مارسلو، ۲۰۰۹).

– رئیس‌جمهور کوبا در کنفرانس جهانی ۲۰۰۱ درخصوص نژادپرستی در سازمان ملل متحد از اجرای مالیات بر معاملات مالی در سطح جهانی دفاع نمود.

– مجلس ملی فرانسه در اواخر ۲۰۰۱ اجرای مالیات توبین را تصویب نمود که توسط مجلس سنا در مارس ۲۰۰۲ معلق شد. با این وجود مقامات این کشور حمایت خود از اجرای مالیات بر معاملات مالی را از سال ۲۰۰۹ ابراز نمودند که سرانجام در ۲۹ ژانویه ۲۰۱۲ رئیس‌جمهور وقت اجرای مالیات بر معاملات مالی یک‌طرفه و ۰/۱ درصدی را از آگوست ۲۰۱۲ نوید داد.

[Downloaded from ejip.ir on 2026-11-08]

– آلمان در ۱۰ دسامبر ۲۰۰۹ حمایت خود از مالیات بر معاملات مالی را اعلام و مقامات آن در ۲۰ می ۲۰۱۰ برای این نوع از مالیات فوایدی بیشتر از پتانسیل درآمدی آن معرفی نمودند.

– به علاوه، ونزوئلا در سال ۲۰۰۱ اسپانیا، اسلونی، استونی، لوکزامبورگ، هلند و ایرلند در سال ۲۰۱۱ و ایتالیا در سال ۲۰۱۲ حمایت خود از پیاده‌سازی مالیات بر معاملات مالی را اعلام داشته‌اند.

۵-۲. مخالفان

کشورهایی که به نوعی مخالفت خود برای پیاده‌سازی مالیات بر معاملات مالی را ابزار نمودند عبارتند از:

– هند با اجرای مالیات بر معاملات مالی جهانی مخالفت نمود.

– سوئد با مالیات بر معاملات مالی در صورتی که تنها در اتحادیه اروپا اجرا شود مخالفت نمود.

– چین با مالیات بر معاملات مالی به این دلیل که ممکن است بار زیادی بر بانک‌ها تحمیل شود، مخالفت نمود.

– کانادا از سال ۱۹۹۴ مخالفت خود با مالیات بر معاملات مالی را اعلام نمود.

منابع

Berry Cristina Arantes & Natale Marcelo (2009), "Brazil Tax Alert".

Dillon, John (2010), "An Idea Whose Time Has Come: Adopt a Financial Transactions Tax ", Austrian Leader Backs European Financial Transaction Tax, European Commissions Working Paper.

European Commission (2011), On a Common System of Financial Transaction Tax and Amending Directive, Commission Staff Working Paper.

Griffith-Jones Stephany & Avinash Persaud (2012), "Why Critics are Wrong About a Financial-Transaction Tax", European Voice.

Keynes John Maynard (1936), "The General Theory of Employment, Interest and Money", P. 105.

Kylie MacLellan & Ron Askew (2010), "Robin Hood, Tax Campaign Launched", Reuters. http://uk.reuters.com/article/idUKTRE61900U20100210. Retrieved 2010-03-19.

Quaghebeur Marc (2004), "Belgium Supports Tobin Tax", Tax Notes International, PP. 727–729.

Rodney, Schmidt (2010), "Notes on the Feasibility and Impact of a General Financial Transactions Tax; Civil Society Consultation with the IMF on 28 January 2010", International Monetary Fund.

Round, Robin (2000), "Time for Tobin!", New Internationalist. http://www.newint.org/issue320/tobin.htm. Retrieved 2009-12-17.

Spahn Paul Bernd (1995), "International Financial Flows and Transactions Taxes: Survey and Options", University of Frankfurt/Main; Paper Originally Published with the International Monetary Fund as Working Paper WP/95/60.

Tobin, James (1978), "A Proposal for International Monetary Reform", *Eastern Economic Journal, Eastern Economic Association*, PP. 153–159.

Wrobel, Marion G. Financial (2006), "Transaction Taxes: The International Experience and the Lessons for Canada".

[Downloaded from ejip.ir on 2026-11-08]